

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w P. I Wydział Cywilny i Własności Intelktualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ryszard Marchwicki

Protokolant: sekretarz sądowy Andrzej Becker

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2022 r. w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. D. (1)**

przeciwko (...) **Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 listopada 2020 r. sygn. akt (...)

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 2.025 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałej części odstępuje od obciążenia powódki tymi kosztami;

III. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w P.) na rzecz adwokata K. K. kwotę 3.321 zł brutto, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce przez adwokata z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Ryszard Marchwicki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 sierpnia 2017 roku, wniesionym do Sądu w dniu 28 sierpnia 2017 roku, powódka M. D. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.:

- kwoty 69.000 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 maja 2014 roku do dnia zapłaty,
- kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 maja 2014 roku do dnia zapłaty,
- kwoty 90.000 zł skapitalizowanej renty z tytułu utraconych dochodów za okres od sierpnia 2014 roku do lipca 2017 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- renty z tytułu utraconych dochodów w kwocie 2.500 zł miesięcznie począwszy od sierpnia 2017 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku płatności którejkolwiek z rat.

Nadto powódka wniosła o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które to koszty nie zostały opłacone nawet w części.

W odpowiedzi na pozew z dnia 24 stycznia 2018 roku pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 34 zł.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2020 r Sąd Okręgowy w P.:

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.472,00 zł (dziesięć tysięcy czterysta siedemdziesiąt dwa złote zero groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 maja 2004r. do dnia zapłaty;
2. W pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. Zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w P.) na rzecz adwokata K. K. kwotę 8856 zł, w tym 1656 zł z tytułu podatku VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu;
4. Zasądza od powódki na rzecz pozwanego tytułem częściowego zwrotu poniesionych przez pozwanego kosztów postępowania kwotę 2177 zł;
5. W pozostałym zakresie odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania.

Sąd ustalił L. P. – Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a również w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i

składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 – 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. – O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D..

W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa.

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i (...) oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B. – G., B., D., (...), L. G., E., P. – B., R. – C. i K..

W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością im. H. W.”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego – początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkował wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie

13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. – Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P..

Uchwałą utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie:

- 1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska;
- 4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy:

- 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią:
 - a) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla pory nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
 - b) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska;
- 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych zgodnie z przedmiotową

uchwałą należy rozumieć zaś izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Z kolei przez właściwy klimat akustyczny w budynkach w myśl przedmiotowej uchwały rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powódce M. D. (1) przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ulicy (...) o powierzchni 45,20 m², dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Lokal usytuowany jest w budynku wielomieszkaniowym.

Powódka w 2002 roku nabyła lokal mieszkalny nr (...) położony w P. przy ulicy (...). Powódka wraz z mężem zamieszkała w tym lokalu z chwilą zakupu mieszkania i mieszka w nim obecnie. W związku z problemami małżeńskimi powódka i jej mąż rozwiedli się.

Wyłączną właścicielką mieszkania powódka została od grudnia 2007 roku, gdy doszło do podziału majątku wspólnego powódki i jej męża. Mieszkanie jest obciążone hipoteką, powódka spłaca kredyt sama i będzie go spłacać do 2027 roku. Kredyt był zaciągnięty w wysokości około 80.000 zł, do spłaty zostało około 48.000 zł.

W przeszłości powódka prowadziła działalność gospodarczą - Przedsiębiorstwo Handlowe. Przedmiotem tej działalności było naklejanie reklam na samochody i sprzedaż drobiazgów przy kolekturze. Powódka miała zadłużenie w ZUS z tytułu zaległych składek w wysokości około 10.000 zł. Powódka nadal spłaca tę zaległość, według harmonogramu. Ta działalność powódki zakończyła się niepowodzeniem i miało to bezpośredni związek z problemami małżeńskimi powódki.

Po rozstaniu powódki i jej męża zaczęły się jej problemy ze zdrowiem. Powódka miewała stany depresyjne, lękowe. Problemy związane z rozpadem związku powódki spowodowały u niej wystąpienie stresu. Powódka chodziła do lekarza pierwszego kontaktu i psychiatry. Czuła się tak źle w związku z rozpadem małżeństwa, że nie chciała na te temat rozmawiać nawet z córką. Aktualnie powódka nadal leczy się u psychiatry i ma problemy neurologiczne. Rozpoznano u niej przewlekły zespół depresyjny - zaburzenia adaptacyjne, nadciśnienie tętnicze i tętniaka mózgu.

W dniu 12 września 2011 roku powódka zawarła z biurem (...) w P., reprezentowaną przez R. W. umowę pośrednictwa, zgodnie z którą powódka zleciła tej firmie podjęcie czynności pośrednictwa, zmierzających do zawarcia umów zbycia praw do lokalu mieszkalnego, położonego w P. przy ulicy (...). Oferowana cena wynosiła 260.000 zł, przy czym zgodnie z treścią operatu szacunkowego z dnia 23 listopada 2013 roku,

sporządzonego na zlecenie powódki wartość tego lokalu wynosiła na dzień 21 listopada 2013 roku kwotę 191.000 zł.

Potencjalni zainteresowani kupnem tego lokalu byli informowani o tym, że mieszkanie jest obciążone hipoteką. Ponadto mieszkanie wymagało remontu. Klienci oglądali mieszkanie – było to około 3-4 osoby. Klienci nie interesowali się tym, czy mieszkanie znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania. Jedynym argumentem który mógłby umożliwić sprzedaż tego mieszkania byłoby zdecydowane obniżenie ceny mieszkania, przynajmniej do poziomu ceny wskazanej w operacie szacunkowym z dnia 23 listopada 2013 roku, sporządzonym na zlecenie powódki, tj. do poziomu kwoty 191.000 zł. Klienci nie wskazywali jednoznacznie dlaczego nie zdecydowali się za zakup lokalu.

Oferta sprzedaży mieszkania była zamieszczona w (...) w P. przez parę miesięcy. Następnie oferta została wycofana przez powódkę, która zmieniła zdanie co do dalszego oferowania mieszkania na sprzedaż i chciała je wynająć.

Zgodnie z załącznikami nr (...) i (...) do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), lokal mieszkalny powódki znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P. (na granicy strefy zewnętrznej i

wewnętrznej), gdzie zakładane poziomy hałasu od ruchu lotniczego przekraczają dopuszczalne normy określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska.

W strefie wewnętrznej wprowadzono wymagania techniczne, dotyczące budynków, polegające na zapewnieniu właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Powyższe wynika z faktu, iż przy obecnie dostępnych materiałach i elementach budowlanych, nie ma technicznego problemu z zachowaniem komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń w budynkach. Ograniczenia te dotyczą zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego wewnątrz pomieszczeń wymagających komfortu, określonego w Polskiej Normie (...): Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach.

Na dzień wejścia w życie przedmiotowej uchwały Sejmiku Województwa (...), lokal mieszkalny nr (...), należący do powódki M. D. (1) był zlokalizowany w P. przy ulicy (...). Przedmiotowy lokal położony jest na 2 piętrze 5-kondygnacyjnego budynku w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej niskiej. Budynek wykonany jest w technologii przemysłowej, tzw. wielkiej płyty. Dojazd do budynku jest od strony ulicy (...). Droga jest urządzona, utwardzona asfaltem, z chodnikiem po obu stronach ulicy. Bezpośredni dojazd jest drogą wewnętrzną, utwardzoną asfaltem. Rejon lokalizacji jest w pełni uzbrojony w sieci infrastruktury technicznej. Bezpośrednie sąsiedztwo stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Przedmiotowy lokal mieszkalny znajduje się na obszarze ograniczonego użytkowania Lotniska Ł. - na terenie stanowiącym strefę wewnętrzną.

Układ funkcjonalny lokalu stanowią 3 pokoje, kuchnia, łazienka z wc i przedpokój. Ściany lokalu są malowane, wytapetowane, a poza tym jest zastosowana raufaza. Sufity są malowane. Płytki ceramiczne położone są w łazience i przedpokoju, a panele w pokojach. Zastosowana jest stolarka okienna PCV i drewniane okna szwedzkie. Stolarka drzwiowa jest typowa drewniana. Wyposażenie sanitarne jest przeciętne. Lokal jest przyłączony do ogrzewania, pochodzącego z sieci miejskiej. Ponadto do lokalu przynależy loggia i piwnica. Funkcjonalność pomieszczeń jest przeciętna. Ogólny stan techniczny lokalu jest przeciętny.

Nieruchomość położona jest na obszarze, dla którego nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta P. zatwierdzonym Uchwałą Nr (...) Rady Miasta P. z dnia 23 września 2014 roku, działka nr (...), na której posadowiony jest budynek mieszkalny przy ul. (...), znajduje na obszarze oznaczonym symbolem MW, który stanowi tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Wartość należącego do powódki M. D. (1) lokalu mieszkalnego nr (...), w P. przy ulicy (...), uległa zmniejszeniu na skutek ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...).

Nieruchomość ta znajduje się w budynku wielorodzinnym, który częściowo objęty jest strefą wewnętrzną (...) ograniczonego (...) zatem w myśl Uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P. nieruchomość tę zalicza się do położonych w strefie wewnętrznej. W strefie tej poziomy hałasu równoważnego dla pory dnia i nocy zgodnie z Raportem środowiskowym i ustaleniami uchwały Sejmiku Województwa (...) przekraczają poziom L. D. = 60 dB i L. N. = 50 db, czyli poziomy te są wyższe niż graniczne poziomy hałasu wyznaczone przez Ministra Środowiska w Rozporządzeniu z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826).

Wartość rynkowa należącego do powódki M. D. (1) lokalu mieszkalnego nr (...), w P. przy ulicy (...), według stanu na dzień 28 lutego 2012 r. oraz cen aktualnych wynosi 238.000,00 zł.

W związku z powyższym lokal mieszkalny nr (...), w P. przy ulicy (...), według jej stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania (tj. dzień 28 lutego 2012 r.), a cen obecnych, spadła o 10.472,00 zł.

Pismem z dnia 10 stycznia 2014 roku powódka M. D. (1) zgłosiła względem pozwanego roszczenia w łącznej kwocie 90.000 zł, w tym :

- na podstawie art. 129 ust. 2 i 3 ustawy Prawo ochrony środowiska kwoty 70.000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości praw powódki do nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. w obszarze ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P.;
- na podstawie art. 445 § 1 k.c. kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (wysokość tego roszczenia ma charakter tymczasowy, z zastrzeżeniem prawo do jej podwyższenia, co będzie uzależnione od przebiegu oraz efektów dalszego leczenia).

Do wezwania powódka dołączyła operat szacunkowy sporządzony w dniu 23.11.2013 r. zgodnie z którym wartość nieruchomości po wprowadzeniu strefy ograniczonego użytkowania została ustalona przez rzeczoznawcę na kwotę 191000 zł. W wezwaniu powódka przedstawiła w jaki sposób wyliczyła należną kwotę z tytułu spadku wartości nieruchomości, a mianowicie, iż jest to różnica pomiędzy kwota 260000 zł. stanowiąca cenę ofertową określoną przez profesjonalnego pośrednika w dniu zawarcia umowy pośrednictwa w zawarciu umowy sprzedaży nieruchomości, a wyżej wskazaną kwotą 191000 zł.

Powyższe pismo zostało odebrane przez pozwanego w dniu 15 stycznia 2014 roku.

Powyższe wezwanie pozostało bezskuteczne.

W dniu 23 lutego 2015 roku powódka wystąpiła do Sądu Rejonowego P. – Grunwald i Jeżyce w P. z wnioskiem o zawiązanie do próby ugodowej.

Na rozprawie w dniu 16 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy P.– Grunwald i Jeżyce w P. stwierdził, że do ugody nie doszło.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał , że powództwo zasługiwało jedynie w części na uwzględnienie. W ocenie sądu zasadne było jedynie roszczenie o zasądzenie kwoty wynikającej z tytułu obniżenia wartości nieruchomości w związku z wprowadzeniem strefy. Wysokość szkody w tym zakresie sąd okręgowy ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego na kwotę 10.472 zł.

O odsetkach ustawowych od w/w kwoty sąd orzekł w oparciu o treść art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. jako o odsetkach za opóźnienie. Sąd decydujące znaczenie przypisał funkcji kompensacyjnej odsetek ustawowych.

W myśl art. 455 k.c. regułą jest, że dłużnik pozostaje w opóźnieniu z zapłatą świadczenia bezterminowego (a takim jest odszkodowanie za wyrządzoną szkodę) na zasadach ogólnych, tj. od momentu wezwania go przez poszkodowanego do spełnienia tego świadczenia. Od tego momentu wierzyciel ma prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na zasadzie art. 481 § 1 k.c. Zgodnie z art. 455 kc , jeśli termin świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Pozwany popadł w opóźnienie od daty doręczenia mu wezwania do zapłaty, co nastąpiło w dniu 15.01.2014 r. (k. 9-12). Powódka w wezwaniu tym przedstawiła w jaki sposób wyliczyła szkodę, a mianowicie, że jest to różnica pomiędzy cenę ofertową z września 2011 r. w wysokości 260000 zł. (powódka podała, że średnie transakcyjne ceny m² mieszkań w Poznaniu na rynku wtórnym kształtowały się w granicach 5-6 tys. zł.) a wartością lokalu ustaloną przez rzeczoznawcę na jej zlecenie w operacie szacunkowym już po wprowadzeniu strefy ograniczonego użytkowania – 191000 zł. W wezwaniu tym powódka zobowiązała pozwanego do zapłaty kwoty 70000 zł. w terminie 30 dni. Skoro zatem Sąd ustalił, że wysokość szkody poniesionej przez powódkę mieści się w kwocie wskazanej w wezwaniu do zapłaty, to uzasadnione jest żądanie zapłaty odsetek od dnia 4 maja 2014 r.

Sąd uznał, że brak jest podstaw do o przyjęcia, że roszczenie odsetkowe uległo przedawnieniu. Powódka w dniu 23 lutego 2015 r. złożyła wniosek o zawiązanie do próby ugodowej, w wyniku czego doszło do przerwania biegu

przedawnienia roszczenia odsetkowego. A zatem od daty zakończenia sprawy (...), co nastąpiło w dniu 16.07.2015 r. termin przedawnienia odnośnie odsetek (3 lata) zaczął biec na nowo. Co za tym idzie zasadne było ustalenie początkowej daty płatności odsetek za opóźnienie zgodnie z zadaniem pozwu, tj. od dnia 4 maja 2014 r.

Odnosząc się do pozostałych zgłoszonych przez powódkę roszczeń, tj. o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w kwocie 80.000 zł; skapitalizowaną rentę z tytułu utraconych dochodów w kwocie 90.000 zł i rentę z tytułu utraconych dochodów w kwocie 2.500 zł miesięcznie, Sąd uznał, że nie zasługują one na uwzględnienie.

Podstawy prawnej żądań powódki odnośnie zadośćuczynienia należy upatrywać w treści art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 23 kc, 448 kc oraz art. 445§1k.c. Przepis art. 23 kc zawiera ogólną zasadę, że dobra osobiste człowieka, wymienione w nim jedynie przykładowo (zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska), pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Z kolei zgodnie z treścią art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może ona również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Rozwinięcie ostatniego z powołanych uregulowań ustawodawca przewidział w art. 448 k.c., który stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

W doktrynie i judykaturze prezentowane są różne definicje dobra osobistego, których wspólną cechą jest to, że zaliczają one dobra osobiste do kategorii wartości. Dobrami osobistymi są zatem powszechnie uznane w społeczeństwie wartości niemajątkowe związane ściśle z osobą człowieka i będące przejawami godności osoby ludzkiej, obejmujące przede wszystkim integralność fizyczną i psychiczną oraz indywidualność człowieka. Definicja ta przyznaje więc decydującą rolę w rozstrzygnięciu o istnieniu określonego dobra osobistego poglądom społecznym, a nie decyzjom ustawodawcy czy organu stosującego prawo. O tym, czy pewien stan rzeczy odnoszący się do człowieka jest dobrem osobistym rozstrzyga nadawanie mu charakteru wartości (stanu rzeczy wysoko cenionego) przez ogół społeczeństwa, a nie zakwalifikowanie go jako takiego dobra przez praktykę prawniczą.

Powódka podnosiła również, że w związku z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania a w szczególności na skutek nadmiernego hałasu doznała ona uszczerbku na zdrowiu i dlatego też ziszczyły się przesłanki z art. 445 §1 kc do przyznania jej zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Jednocześnie powódka podnosiła, że pozwany w części dotyczącej roszczenia o zadośćuczynienie, odpowiada na podstawie art. 435 § 1 k.c., a zatem na zasadzie ryzyka, zgodnie z którym to przepisem prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Zdaniem Sądu brak jest jednak jakichkolwiek podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 435 k.c.

Sąd Okręgowy w całości zgadza się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 9 kwietnia 2010 r. ((...), LEX nr 584036; zob. także w wyroku z dnia 6 maja 2010 r., (...), LEX nr 585768 oraz w postanowieniu SN z dnia 24 lutego 2010 r., (...), LEX nr 578138) wskazał, że: "Przepisy art. 435 k.c. w związku z art. 322 p.o.ś. i art. 129 p.o.ś. przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności. Za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Rozszczępienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające w emisji hałasu byłoby

zresztą sztuczne". A zatem uznać należy, że wyłączną podstawą prawną dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania są przepisy ustawy o ochronie środowiska.

Podobnie też brak było podstaw do uznania odpowiedzialności pozwanego za ewentualne naruszenie dóbr osobistych powódki na podstawie art. 24 k.c.

Nie każde bowiem naruszenie dóbr osobistych w myśl art. 24 k.c. stanowi podstawę do udzielenia cywilnoprawnej ochrony. Jedynie wówczas gdy naruszenie dóbr osobistych ma charakter bezprawny przysługuje pokrzywdzonemu ochrona. Niemajątkowa ochrona dóbr osobistych uzależniona jest od wystąpienia stanu bezprawności osoby naruszającej dobra osobiste i od wystąpienia samego naruszenia, przy czym zachowanie sprawcy musi być zawinione. Natomiast działanie zgodne z prawem nie może być bezprawne. W tym względzie wskazać należy, że działalność pozwanego została usankcjonowana uchwałą z dnia 30 stycznia 2012 roku nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Zatem nie można uznać, że działania pozwanego, nawet jeśli doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki, miały charakter bezprawny.

Z uwagi na fakt, iż nastąpiło wprowadzenie stref ograniczonego użytkowania w oparciu o konkretną uchwałę, na podstawie odpowiednich przepisów ustawowych, to o bezprawności działania ze strony pozwanego nie może być mowy. Sąd podziela stanowisko przedstawione w tym zakresie przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew. Wprowadzenie strefy ograniczonego użytkowania miało bowiem na celu zniwelowanie możliwości zarzucenia pozwanemu, że działalność lotniska w zakresie przekroczenia norm hałasu stanowi działanie bezprawne. A zatem nie można mówić o bezprawnym działaniu pozwanego, a jest to warunek konieczny aby powstało jakiegokolwiek roszczenia z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci spokoju, miru domowego, zdrowia itp.

Jeśli natomiast z tym stanowiskiem się nie zgodzić, to należy mieć na względzie, że zgodnie z jednolitym orzecnictwem jedyną podstawą prawną do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania – o czym już była wyżej mowa – są przepisy art. 129 oraz 135 ustawy prawo o ochronie środowiska. Nie stanowi w związku z tym podstawy odpowiedzialności art. 435§1 kc (por. cyt. wyżej orzeczenia SN z dnia 9 kwietnia 2010 r. ((...), LEX nr 584036; z dnia 6 maja 2010 r., (...), LEX nr 585768 z dnia 24 lutego 2010 r., (...), LEX nr 578138). Niewątpliwie podstawą faktyczną powództwa o zadośćuczynienie jest przekraczający normy hałas będący skutkiem działalności prowadzonej przez pozwanego. A zatem brak jest jakichkolwiek przesłanek uzasadniających doszukiwanie się możliwości dochodzenia roszczeń o zadośćuczynienie na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych. Odnośnie roszczenia o zadośćuczynienie to zwrócić należy uwagę, że Sąd może ale nie musi przyznać osobie której dobro osobiste zostało naruszone zadośćuczynienie (art. 448 kc). W sytuacji jeśli przyjąć – za powódką, że faktycznie jej dobra osobiste zostały naruszone, to z uwagi na fakt, iż na podstawie art. 129 ustawy prawo o ochronie środowiska mogła ona żądać nie tylko odszkodowania za spadek wartości nieruchomości lecz także środków w celu stworzenia odpowiedniej bariery akustycznej – a z takim żądaniem ona nie występowała w stosunku do pozwanego, to domaganie się zadośćuczynienia należałoby uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Gdyby bowiem z takim żądaniem ona wystąpiła, to niewątpliwie, uzyskałaby środki pozwalające jej na stworzenie odpowiedniej izolacji akustycznej, dzięki czemu mogłaby się uchronić przed ewentualnymi negatywnymi skutkami związanymi z przekroczeniem norm hałasu.

Dokonując analizy zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego oraz wyżej wskazanych rozważań teoretycznych stwierdzić należy, że powódka nie wykazała także związku przyczynowego pomiędzy występującymi u niej schorzeniami a utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania z uwagi na przekroczenia dopuszczalnego hałasu. Z zeznań jej córki wynika jednoznacznie, że depresja która pojawiła się u powódki miała związek z faktem rozpadu jej małżeństwa i ze sprawą rozwodową. Już wcześniej u powódki występowały różnego rodzaju schorzenia, a zatem brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia tezy, że są one następstwem wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania w związku z przekroczeniem określonych standardów środowiska. Jak już wyżej o tym była mowa w uzasadnieniu, faktem powszechnie znanym jest to, iż nadmierny hałas może powodować niekorzystne skutki dla psychiki człowieka jak również mieć pewien wpływ na schorzenia somatyczne. Ustalenie jednak ewentualnego związku

przyczynowego pomiędzy stwierdzonym tętniakiem u powódki a działalnością pozwanego jest – zdaniem Sądu – niemożliwe i to nawet poprzez opinię biegłego.

W zakresie żądań powódki, dotyczących skapitalizowanej renty za okres od sierpnia 2014 r. do lipca 2017 r. oraz renty na przyszłość, poczynając od sierpnia 2017 r. z tytułu utraconego dochodu należy wskazać, że powódka nie wykazała ani faktu poniesienia samej szkody, ani związku przyczynowego pomiędzy działalnością lotniska a szkodą. Powódka podnosiła, że zamierzała sprzedać swoje mieszkanie i za te pieniądze prowadzić działalność gospodarczą –market I. na zasadach franczyzy, a mieszkać miała w wynajmowanym pokoju. Na powyższe okoliczności nie przedstawiła ona jednak żadnych dowodów. Sąd odmówił wiary jej zeznaniom w tym zakresie z przyczyn o których była już mowa w uzasadnieniu wyroku. Prowadzenie postępowania dowodowego wnioskowanego przez powódkę, które miałyby na celu ustalenie wysokości doznanej przez nią szkody z tego tytułu było zatem bezzasadne

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd doszedł do przekonania, że pozostałe roszczenia nie zasługują na uwzględnienie i podlegają one oddaleniu.

Sąd w punkcie 3 sentencji wyroku zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w P.) na rzecz adwokata K. K. kwotę 8.856 zł, w tym 1.656 zł z tytułu podatku VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu i to na podstawie § 8 pkt 7) oraz § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj. Dz. U. 2019 roku, poz. 18 ze zm.).

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 4 sentencji wyroku. Powódka domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego kwoty 269.000 zł (69.000 zł tytułem odszkodowania, 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 90.000 zł skapitalizowanej renty z tytułu utraconych dochodów i 2.500 zł miesięcznie renty z tytułu utraconych dochodów w kwocie). Na rzecz powódki zasądzono od pozwanego kwotę 10.472 zł. Tym samym powódka wygrała postępowanie w 3% (10.472 zł z kwoty 269.000 zł), a pozwany w 97%. W związku z tym na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. należałoby kosztami postępowania obciążyć powódkę w 97%, a pozwanego w 3%. Jednakże mając na względzie, że powódka jest w dość trudnej sytuacji majątkowej (kredyt i zaległości składkowe wobec ZUS) jak i zdrowotnej (powódka ma tętniaka mózgu oraz leczy się m.in. psychiatrycznie i neurologicznie), Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanego tytułem częściowego zwrotu poniesionych przez pozwanego kosztów postępowania kwotę 2.177 zł.

W punkcie 5 sentencji wyroku Sąd w pozostałym zakresie odstąpił od obciążenia powódki kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na jej trudną sytuację majątkową i zdrowotną.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając wyrok w punkcie II w części w jakiej Sąd Okręgowy oddalił powództwo co do wniosku o zasądzenie:

- a. kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 04 maja 2014 roku do dnia zapłaty,
- b. kwoty 90.000 zł skapitalizowanej renty z tytułu utraconych dochodów za okres od sierpnia 2014 roku do lipca 2017 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- c. począwszy od sierpnia 2017 roku renty z tytułu utraconych dochodów w kwocie 2.500 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku płatności którejkolwiek z rat oraz w punkcie IV wyroku.

Powódka zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na:
 - a. naruszeniu art. 435 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy w sprawie zaktualizowały się wszelkie przesłanki do zastosowania przepisu art. 435 k.c.,

b. naruszeniu art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. poprzez jego

niezastosowanie w sytuacji, gdy w sprawie zaktualizowały się wszelkie przesłanki uzasadniające przyznanie powódce zadośćuczynienia za doznaną na skutek rozstroju zdrowia krzywdę,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

a. naruszeniu art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez jego

niezastosowanie, tj. niezasięgnięcie opinii zespołu biegłych psychologa, psychiatry, neurologa oraz akustyka, w sytuacji gdy w przedmiotowej sprawie zaistniały wypadki wymagające wiadomości specjalnych dotyczące przyczyn obecnego stanu zdrowia powódki,

b. naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez jego

niezastosowanie, tj. niezasięgnięcie opinii biegłego z zakresu rachunkowości

w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie zaistniały wypadki wymagające wiadomości specjalnych dotyczących utraconych dochodów powódki w związku z ustanowieniem z dniem 29 lutego 2012 roku obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł.,

c. naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie za niewiarygodne zeznań powódki w części, w której twierdziła ona, że pogorszenie stanu zdrowia jest następstwem nadmiernego hałasu emitowanego przez przelatujące samoloty oraz że po sprzedaży mieszkania powódka chciała otworzyć własną firmę na zasadzie franczyzy, a tymczasowo miała zamieszkać w wynajętym pokoju i tym samym uznanie, że powódka nie wykazała zarówno samej szkody, jak i związku przyczynowego między działalnością lotniska a szkodą,

d. naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie za nieprzydatne zaświadczenie lekarza psychiatry J. M. w zakresie, w którym zaświadczenie to oceniało przyczyny wystąpienia u powódki tętniaka mózgu, w sytuacji gdy dokument ten wystawiony przez lekarza leczącego powódkę stanowił wartościowy, pełnoprawny dowód w przedmiotowej sprawie,

e. naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów, tj. ustalenie przyczyn obecnego stanu zdrowia powódki jedynie na podstawie zeznań świadka M. D. (2) - świadka, który nie posiada wiedzy z zakresu psychologii, psychiatrii czy neurologii przy jednoczesnym pominięciu wniosku powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii zespołu biegłych psychologa, psychiatry, neurologa oraz akustyka,

3. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia:

a. poprzez przyjęcie, że problemy zdrowotne powódki, w tym powstanie tętniaka mózgu nie miało związku z hałasem emitowanym przez lotnisko Ł., w sytuacji gdy pogorszenia stanu zdrowia powódki oraz jej problemy zdrowotne miały związek z hałasem emitowanym przez port lotniczy oraz gdy prawidłowe określenie przyczyn obecnego stanu zdrowia powódki wymagało zasięgnięcia wiadomości specjalnych, tj. niezbędne było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa, psychiatry, neurologa oraz akustyka, które to wnioski dowodowe powódki zostały pominięte,

b. poprzez przyjęcie, że powódka nie wykazała zarówno samej szkody, jak i związku przyczynowego między działalnością lotniska a szkodą, które uzasadniałyby przyznanie powódce renty z tytułu utraconego dochodu. naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

a. naruszeniu art. 435 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy w sprawie zaktualizowały się wszelkie przesłanki do zastosowania przepisu art. 435 k.c.,

b. naruszeniu art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. poprzez jego

niezastosowanie w sytuacji, gdy w sprawie zaktualizowały się wszelkie przesłanki uzasadniające przyznanie powódce zadośćuczynienia za doznaną na skutek rozstroju zdrowia krzywdę,

4. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

f. naruszeniu art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez jego

niezastosowanie, tj. niezasięgnięcie opinii zespołu biegłych psychologa, psychiatry, neurologa oraz akustyka, w sytuacji gdy w przedmiotowej sprawie zaistniały wypadki wymagające wiadomości specjalnych dotyczące przyczyn obecnego stanu zdrowia powódki,

g. naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez jego

niezastosowanie, tj. niezasięgnięcie opinii biegłego z zakresu rachunkowości

w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie zaistniały wypadki wymagające wiadomości specjalnych dotyczących utraconych dochodów powódki

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o :

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki:

a. kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 04 maja 2014 roku do dnia zapłaty,

b. kwoty 90.000 zł skapitalizowanej renty z tytułu utraconych dochodów za okres od sierpnia 2014 roku do lipca 2017 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

c. począwszy od sierpnia 2017 roku renty z tytułu utraconych dochodów w kwocie 2.500 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku płatności którejkolwiek z rat,

ewentualnie, w razie zaistnienia przesłanek do uchylenia wyroku, o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem I instancji,

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego,

4. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z:

a. opinii zespołu biegłych psychologa, psychiatry, neurologa i akustyka na okoliczność krzywdy powódki, jaką odniosła powódka w związku z hałasem związanym z funkcjonowaniem lotniska P. - Ł., zmian w psychice powódki, stanu zdrowia powódki, w szczególności bólów głowy na które cierpi i przyczyn tych bólów, konsekwencji dla zdrowia powódki w związku z hałasem związanym z funkcjonowaniem portu lotniczego,

b. opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność utraconych dochodów powódki w związku z ustanowieniem z dniem 29 lutego 2012 roku obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł., tj. dochodów, które osiągałaby, gdyby rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o:

1. **oddalenie apelacji w całości,**

2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed sądem II instancji w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako nieuzasadniona podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny w całości podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i poczynione na ich podstawie ustalenia i wnioski prawne.

W art. 129-136 u.p.o.ś. ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

Szkodą, podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś., jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (np. hałas). Oznacza to, że odpowiedzialność na podstawie art. 435 k.c. będzie wchodzić w rachubę (oczywiście przy założeniu, że port lotniczy jest zakładem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu art. 435 k.c. o czym poniżej.) w przypadku szkody na mieniu lub szkody niemajątkowej - w zakresie, w jakim ochrony tej nie wyłączyło ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. Przepis art. 129 p.o.ś. w zakresie roszczeń w nim uregulowanych ma charakter szczególny w stosunku do ogólnego przepisu art. 435 k.c. (lex specialis derogat legi generali).

W związku z tym szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie tego przepisu jest obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, że właściciel będzie musiał znosić dopuszczalne na obszarze ograniczonego użytkowania immisje, tj. mające wpływ na wynikające z postanowień aktu prawa miejscowego wprowadzającego obszar ograniczonego użytkowania, zmniejszenie wartości nieruchomości oraz implikujące wydatki na zabezpieczenie pomieszczeń budynku w celu zapewnienia w nich właściwego klimatu akustycznego

W ocenie Sądu Apelacyjnego należy natomiast zgodzić się z pozwanym, iż w okolicznościach niniejszej sprawy podstawy prawnej jego odpowiedzialności co do odszkodowania nie może stanowić art. 435 § 1 k.c. W tym miejscu wymaga wyjaśnienia, że pod pojęciem "przedsiębiorstwa wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody" należy rozumieć takie przedsiębiorstwo, którego podstawową siłą napędową są właśnie siły przyrody, w związku z czym nie obejmuje to przypadków, w których siły przyrody są wykorzystywane jedynie dla ułatwienia funkcjonowania przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 435 § 1 k.c. charakteryzuje się tym, że przetwarza energię elementarną w inną energię za pomocą odpowiednich urządzeń, a w konsekwencji bez wykorzystania sił przyrody nie mogłoby ono funkcjonować. W orzecznictwie przyjmuje się, że według art. 435 § 1 k.c. chodzi o to, aby ukryta jako źródło energii siła przyrody stanowiła siłą napędową przedsiębiorstwa lub zakładu jako całości, a więc aby jego istnienie i praca w danych warunkach czasu i miejsca uzależniona była od wykorzystywania sił przyrody, bez użycia, których nie osiągnąłby celu, do jakiego został utworzony (zob. wyrok SN z dnia 21 sierpnia 1987 r., (...), OSNCP 1989, Nr 1, poz. 17). W świetle powyższych rozważań trudno uznać, aby funkcjonowanie przedsiębiorstwa pozwanego w ogóle było uzależnione od sił przyrody. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że w porcie lotniczym nie następuje przetworzenie energii pochodzącej z sił przyrody w inną, a jego podstawowa funkcja, czyli przyjmowanie i odprowadzanie statków powietrznych, możliwa jest również bez użycia sił przyrody lub z ich minimalnym wykorzystaniem. Sam port lotniczy nie jest więc wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody, gdyż jego ruch nie jest konsekwencją wykorzystania tych sił, zaś ich wykorzystanie nie przekracza normalnej miary wynikającej z aktualnego poziomu techniki, w związku z czym nie wywołuje to nadzwyczajnego niebezpieczeństwa, co właśnie determinowało ukształtowanie

odpowiedzialności w oparciu o art. 435 § 1 k.c. na zasadzie ryzyka, a nie na zasadzie winy. Poza tym korzystanie z sił przyrody służy w tym przypadku jedynie ułatwieniu funkcjonowania portu lotniczego, a nie decyduje o możliwości jego działania w ogóle. Zob. też B. O., Glosa do wyroku SA w Warszawie z 29.07.2014 r., (...), (...), s. 68–57, który podnosi, że w świetle kryteriów uznawania przedsiębiorstw (zakładów) za wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu art. 435 § 1 k.c., do grona takich jednostek nie powinno się zaliczać portów lotniczych

Nawet jednak gdyby przyjąć, iż lotnisko takim przedsiębiorstwem jest to i tak w tym przypadku przepis ten nie mógłby stanowić podstawy roszczenia .

Przywołana przez powódkę jako alternatywna podstawa prawna jej roszczenia tj. art. 435 k.c. związana była z takim oddziaływaniem lotniska prowadzonego przez pozwanego, które zostało zalegalizowane utworzeniem strefy, (hałas, który uzasadniał utworzenie strefy ograniczonego użytkowania, który został uchwałą Sejmiku Województwa (...) zalegalizowany), a tym samym nie chodziło o szkody związane z oddziaływaniem przedsiębiorstwa lotniczego ponad zakres ograniczeń ustanowionych w aktach prawa miejscowego i wynikających z przyjętych w aktach prawa miejscowego parametrów oddziaływania na środowisko. Przepis art. 435 k.c. nie mógł zatem w sprawie niniejszej mieć zastosowania.

W zakresie zadośćuczynienia powódka wskazała, że w związku z hałasem spowodowanym operacjami lotniczymi popadła w silną depresję i leczy się u psychiatry. Nadto cierpi na bezsenność, ma silne bóle głowy, jest rozdrażniona i nadmiernie płaczliwa. Przed utworzeniem OOU powódka była osobą pełną życia, wesołą. Powódka nie radzi sobie z powstałą sytuacją, zamknęła się w sobie. Operacje lotnicze spowodowały nadmierny hałas, który wpłynął na uszczerbek na zdrowiu powódki. Powódka podkreśliła, że przesłankami zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 445 k.c. jest wyrządzenie krzywdy w postaci uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia. Nie jest istotne, na jakiej zasadzie oparta jest odpowiedzialność sprawcy (zasada winy, bezprawności, ryzyka, słusności). Zdaniem powódki pozwany odpowiada na zasadzie ryzyka zgodnie z art. 435 § 1 k.c. Powódka w zawezwaniu do próby ugodowej żądała od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł. W okresie ostatnich 2 lat stan jej zdrowia się pogorszył, co uzasadnia podwyższenie pierwotnie żądanej kwoty zadośćuczynienia z 20.000 zł do 80.000 zł.

W zakresie renty z tytułu utraconych dochodów powódka wskazała, że w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania znacznie podupadła na zdrowiu i musiała zaniechać realizacji planów prowadzenia działalności gospodarczej, tj. sklepu monopolowo-spożywczego z kolekturą. Na rozkręcenie biznesu powódka chciała przeznaczyć pieniądze uzyskane ze sprzedaży przysługującego jej spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Nie udało jej się tego dokonać z uwagi na towarzyszący hałas i nie uzyskała środków na nowy biznes. Ponadto nie mogła takiej działalności otworzyć z uwagi na stan zdrowia. Z tych samych względów powódka musiała zaniechać prowadzonej wcześniej działalności gospodarczej. Powódka podkreśliła, że gdyby nie hałasy, które generuje lotnisko Ł. uzyskiwałaby dochody w wysokości przynajmniej 20.000 zł miesięcznie. Powódka wskazała, że wystąpiła z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej o zapłatę renty z tytułu utraconych dochodów w tej wysokości do Sądu Rejonowego P. - Grunwald i Jeżyce w P..

W obu więc roszczeniach powódka upatruje szkody w nadmiernym hałasie jakie emituje lotnisko Ł..

Jak już wyżej zostało wskazane działalność pozwanego w zakresie nadmiernego hałasu została usankcjonowana uchwałą z dnia 30 stycznia 2012 roku nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P..

Powódka swoje roszczenia opierała o przepisy art. 24 k.c., oraz art. 444 k.c. i art. 445 k.c.

We wszystkich tych regulacjach jedną z koniecznych przesłanek do przyjęcia odpowiedzialności za szkodę majątkową lub niemajątkową jest (wina) bezprawność działania.

Rację więc ma Sąd Okręgowy , iż nie każde naruszenie dóbr osobistych w myśl art. 24 k.c. stanowi podstawę do udzielenia cywilnoprawnej ochrony. Jedynie wówczas gdy naruszenie dóbr osobistych ma charakter bezprawny

przysługuje pokrzywdzonemu ochrona. Niemajątkowa ochrona dób osobistych uzależniona jest od wystąpienia stanu bezprawności osoby naruszającej dobra osobiste i od wystąpienia samego naruszenia, przy czym zachowanie sprawcy musi być zawinione. Natomiast działanie zgodne z prawem nie może być bezprawne.

Dotyczy to również odpowiedzialności na podstawie art. 444 i 445 k.c.

W tym względzie wskazać należy, że działalność pozwanego została usankcjonowana uchwałą z dnia 30 stycznia 2012 roku nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Zatem nie można uznać, że działania pozwanego, nawet jeśli doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki, miały charakter bezprawny.

Z uwagi na fakt, iż nastąpiło wprowadzenie stref ograniczonego użytkowania w oparciu o konkretną uchwałę, na podstawie odpowiednich przepisów ustawowych, to o bezprawności działania ze strony pozwanego nie może być mowy. Sąd podziela stanowisko przedstawione w tym zakresie przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew. Wprowadzenie strefy ograniczonego użytkowania miało bowiem na celu zniwelowanie możliwości zarzucenia pozwanemu, że działalność lotniska w zakresie przekroczenia norm hałasu stanowi działanie bezprawne. A zatem nie można mówić o bezprawnym działaniu pozwanego, a jest to warunek konieczny aby powstało jakiegokolwiek roszczenia z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci spokoju, miru domowego, zdrowia itp. czy też odpowiedzialności odszkodowawczej w oparciu o przepis art. 445 k.c. czy art. 444 k.c.

Należy również podkreślić, że zgodnie z jednolitym orzecnictwem jedyną podstawą prawną do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania – o czym już była wyżej mowa - są przepisy art. 129 oraz 135 ustawy prawo o ochronie środowiska. Nie stanowi w związku z tym podstawy odpowiedzialności art. 435§1 kc (por. cyt. wyżej orzeczenia SN z dnia 9 kwietnia 2010 r. ((...), LEX nr 584036; z dnia 6 maja 2010 r., (...), LEX nr 585768 z dnia 24 lutego 2010 r., (...), LEX nr 578138).

W tej sytuacji nieuzasadnione są również zarzuty praw procesowego. Skoro pozwany nie odpowiada za szkodę powoływane bowiem biegłych na okoliczność stanu zdrowia powódki oraz związku przyczynowego między zdarzeniem w postaci nadmiernego hałasu a jej stanem zdrowia w tej sytuacji byłoby niecelowe i zbędne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację jako nieuzasadnioną oddalił.

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. i biorąc pod uwagę charakter tej sprawy, subiektywne przekonanie powódki o swojej krzywdzie wywołanej według niej działalnością lotniska oraz nie najlepszą sytuację finansową powódki sąd zasądził od niej na rzecz pozwanego jedynie połowę kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałej części odstąpił od obciążania tymi kosztami powódki.

W punkcie III wyroku sąd zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w P.) na rzecz pełnomocnika powódki ustanowionego z urzędu koszty zastępstwa procesowego na podstawie § 8 pkt.6 w zw. z § 4 ust.3 w zw. z § 16 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.(Dz.U. 2019 r poz.18).

Ryszard Marchwicki

"Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym"

St. sekr. sąd. Katarzyna Surazyńska